

ZORAN JANKOVIČ O MERCATORJU IN NJEGOVI MOREBITNI PRODAJI

Kupca ne moreš izbirati, ampak se bo izbral sam

»Čustveno še vedno želim, da bi Mercator ostal slovenski. Če pa pride do prodaje tujcu, naj bo prodan tistemu, ki ponudi največ. In po mojem je največ pripravljen ponuditi kupec, ki ga zanima povezovanje v regiji,« pravi sedanji ljubljanski župan

Bojan Glavič

Kaj menite o zavrtni ponudbi Agrokorja za odkup delnic Pivovarne Laško in o konzorcijskem iskanju tujega strateškega partnerja?

»Agrokor bi moral dati javno ponudbo za prevzem, ne pa se pogovarjati z enim od delničarjev. Pivovarna Laško rešuje svoj problem, ki se sicer prikazuje kot nacionalni interes v Mercatorju, vendar ona tega interesa ne more braniti. To, da ji ne podaljšajo kreditov, nima zveze z Mercatorjem, pač pa gre za shizofreno situacijo. Večinski lastnik Pivovarne Laško so zdaj banke, ki tako ali tako ne morejo imeti interesa, da porinejo svoje podjetje v stečaj. Poleg tega sedanje vodstvo ni krivo, da so banke dale kredite bivšemu direktorju Šrotu. Če sedanji direktor vodi podjetje zadovoljivo, mu morajo banke stati ob strani. Agrokor pa naj, če misli resno, da prevzemno ponudbo za odkup vseh delnic, ne le paketa Pivovarne Laško.«

Na dolgi rok so vsi enaki

Agrokor velja za nezaželenega kupca, tudi zaradi slabih izkušenj z bojkotom slovenskega blaga v njegovih trgovinah pred leti. Kakšen kupec bi bil po vašem najbolj zaželen za Mercator in za njegove slovenske dobavitelje? Vsaj načeloma, saj za nobenega ni mogoče dajati roke v

ogenj.

»Povezovanje v regiji je absolutno pravilno, saj so tam največje sinergije. Največ lahko plača tisti, ki je konkurent v regiji. Angleški Tesco, ki je najboljši trgovec v Evropi, lahko ponudi nabavo svetovnih blagovnih znamk po nižjih vhodnih cenah, ampak sinergije, ki jo prinaša povezovanje več središč v regiji, ne more ponuditi. Seveda so tu čustva, da nočeš sosedu za lastnika, res je tudi, da Konzum ni spuščal slovenskih izdelkov na police. A če bi se zgodilo, da bi Agrokor kupil Mercator, bi se njegova vizija in razvoj vodila v Zagrebu, za Mercatorjeve trgovine v Sloveniji pa naj se ne bi kaj dosti spremenilo. Na Hrvaškem bi ostal le Konzum, v Bosni bosta lahko oba, v Srbiji le Mercator. Pri razmišljanju, da je bližnji tekmelec neprijazen, nekdo drug pa naj bi bil teoretično prijazen kupec gre le za trenutno razpoloženje, na dolgi rok pa to nima prave osnove. Čez čas lahko vsak kupec tako ali tako proda podjetje drugemu.«

Kaj drugega kot prodaja tujemu kupcu ne pride več v poštev?

»Če želimo, da ostane Mercator v slovenskih rokah, je odgovor sam en in zelo preprost. Banke moraj dati dolgoročen kredit slovensk

»Še noben direktor razen mene ni

doživel, da so za njim jokali, ko so ga zamenjali, čeprav trgovke niso imele visokih plač. A imeli smo dober odnos in to je zame še vedno izjemen čustven naboj.«

proizvodnji, ki bo naredila družbo pooblaščenko in kupila do 25 odstotkov Mercatorja, drugih 25 odstotkov pa Kad in finančne institucije. Obenem bi lahko omogočili, da bi zaposleni in bivši zaposleni kupili še tretji četrtinski paket. Tak koncept štirikrat 25 sem zagovarjal že pred osmimi leti. Čustveno še vedno želim, da bi Mercator ostal slovenski. Če pa pride do prodaje tujcu, bo prodan tistemu, ki ponudi največ. In po mojem je največ pripravljen ponuditi kupec, ki ga zanima povezovanje v regiji. Če se Agrokor sedaj odloči za javno ponudbo z zadostno premijo, torej ceno

okoli 240 evrov za delnico, me prav zanima, kdo bo prepričal male delničarje, naj ne prodajo. Vprašanje je tudi, kdo bi odgovarjal, če bo kasneje prevzemna cena nekoga drugega nižja od sedanje ponudbe.«

Smiselna povezava

Se vam ne zdijo upravičene bojzani slovenske prehranske industrije, da bi bil Agrokor nevaren za slovenske izdelke?

»Ja in ne. Vedeti je treba, da ima Agrokor 15 odstotkov svoje proizvodnje v lastni trgovski mreži, 85 odstotkov pa je drugih izdelkov. Prepričan sem, da v Sloveniji Jamnica ne bi zamenjala Radenske, saj na koncu odloča potrošnik. Na drugi strani bi nekaj naših izdelkov lahko šlo tudi v hrvaški Konzum, na primer Barcafe, Union ... Pri pekarstvu se ne bi spremenilo nič, saj kruha ne moreš voziti 300 kilometrov. Je pa dejstvo, da ima Agrokor v vertikalni proizvodnji pšenice, sadja. Nekaterih stvari pa še naprej ne bo spustil v Konzum, denimo Radenske ob Jamnici. Vsi trgovci skušajo biti nekoliko različni. Naša filozofija je bila vedno jasna – prednost slovenski proizvodnji, potem pa proizvodnja iz držav, kjer imamo maloprodajo, torej Hrvaška, Bosna, Srbija. Oni pač dajejo prednost hrvaškemu izdelkom. A če Agrokor kupi Mercator in ta postane njegova hčerinska družba, bosta oba enako njegova otroka. Zato bi se mirno lahko zavezal, da bi za 20 let zagotavljal enake količine slovenske proizvodnje kot doslej. Skratka, ta povezava je smiselna, ne glede na to, kdo bi koga prevzel. Raje pa bi videl, da bi Mercator prevzel Konzum, Maxi ...«

Noben tuj lastnik seveda ne bo umaknil slovenskega blaga, po katerem je povpraševanje, vendar pa je vseeno zainteresiran vsiljevati svoje blago iz že ustaljenih dobaviteljskih verig in pogodb, že zaradi ekonomije obsega.

»Ja, seveda vsiljuje tiste, ki jih je bolj vaje ali ki so v njegovi lasti. Vendar je Mercator večji po prihodkih kot Konzum, zato se tu filozofija spremeni. Ko smo mi v Mercatorju prevzemali Emono Merkur, smo delno prevzeli tudi njihove dobavitelje in jih poenotili. Ko sem prišel v Mercator, smo imeli 90 dobaviteljev hre-

novk, pa smo jih skrčili na štiri, saj ni bilo smisla, da bi jih imeli toliko.«

Tudi vaš predhodnik in vzornik Miran Goslar bi osebno še vedno najraje videl Mercator v slovenski lasti, a če že ne gre brez prodaje, bi kot kupca vseeno raje imel kakega iz Francije ali Anglije kot pa bližnje sosede, še zlasti ne Agrokor.

»Res je prednost angleškega ali francoskega kupca, da bi v tem primeru ostal razvoj regije v Ljubljani. To ne velja le za Mercator. Pri Banki Koper ni razlike, ali jo vodiš iz Ljubljane ali Milana, saj si v vsakem primeru le nekaj ur stran. Če pa si v Londonu, je drugače in moraš imeti tu dobrega direktorja, ki mu pustiš več svobode. Sosedom pa ni problem priti dajat napotke iz Zagreba v Ljubljano in od tam upravljati družbo. Ampak težko je pri iskanju kupca vplivati na to. Saj ne moreš kot pogoj napisati, da je kavec lahko le iz države, kjer govorijo angleško. Razumem Goslarja pri tej želji, a v EU ne bo mogoče izbirati kupca čisto po svojih željah.«

Bi kakšno omejitev ali pogoj po vašem vseeno veljalo postaviti, če bi bilo možno?

»V principu ne. Pogoji se lahko postavijo, ko kdo prodaja svoj delež. Pivovarna Laško je to naredila kar dobro, torej čim višjo ceno in zagotovilo za ohranitev količin in pogojev, ki jih ima v Mercatorju. Po mojem bi se mirno lahko dalo tudi klavzulo oziroma zavezo, da bi tako zagotovilo veljalo kar za slovensko proizvodnjo, ki je Mercatorju doslej dobavljala blago.«

Mercator do Bakuja

Slišati je domneve, da ste zainteresirani za čimprejšnjo prodajo Agrokorju tudi zato, ker bi to prišlo prav pri odplačilu posojil podjetja Electa v lasti vaših sinov.

»Electa pa nima s tem prav nič. Razen da je dala dodatno jamstvo družbi KLM Naložbe, v kateri smo štiri kupili delnice Mercatorja, 62 tisoč delnic po 159 evrov. Za to smo vzeli kredite, za katere redno plačujemo obresti tako z dividendami kot z denarjem, ki ga zalagamo. Electa nima

nobene zveze, razen da nam je poleg delnic, ki jih imamo zastavljene za ta kredit v dveh bankah, v času krize

dala še dodatno jamstvo. Sicer pa teh delnic nismo prodali niti, ko je bila delnica vredna mnogo več.«

Ideje iz časov vašega vodenja, po katerih bi Mercator šel v prevzeme in širjenje na Balkanu, se zdaj zdijo le še neuresničljive sanje.

»Ko sem bil v Mercatorju, je okrog njega živelo le pol Slovenije, končni cilj pa je bil, da bi se širili vse do azerbajdžanskega Bakuja, vključno z Ukrajino, in da bi okrog Mercatorja živelo 100 milijonov ljudi. Od konca leta 2005 pa nisem več stopil v upravno zgradbo Mercatorja, zato se morate o viziji Mercatorja odtlej pogovarjati z novim vodstvom. Je pa v trgovini dejstvo, da če ne rasteš, zaostajaš.«

Vaši občutki glede Mercatorja so najbrž še vedno močni in malo mešani – po eni strani ste soustvarjalec največjih uspehov in razvoja, hkrati ste ga morali zapustiti zaradi političnih igrin in ga zdaj vodijo drugi. Vas zaradi tega kdaj morda spreleti tudi kanček privoščljivosti ob težavah Mercatorja po vašem odhodu?

»Čeprav nisem več stopil v upravno zgradbo Mercatorja, so to še vedno moji sodelavci in ljudje. Ne občutim nobenega pelina, saj me ni zamenjala uprava, ampak novi lastniki. Še noben direktor razen mene ni doživel, da so za njim jokali, ko so ga zamenjali, čeprav trgovke niso imele visokih plač. A imeli smo dober odnos in to je zame še vedno izjemen čustven naboj. Ne vem, kaj se bo zgodilo z Mercatorjem, poskušam biti le realen. Raje bi, da bi ostal v domačih rokah, a to ni realno. A kupca ne moremo izbrati mi, ampak se bo izbral sam. Tudi če izbereš kupca, pa ne moreš zagotoviti, da ta družbe ne bo prodal naprej komu drugemu.«

Izvirni greh je Janša

Izvirni greh za sedanji Mercatorjev brezizhodni položaj tiči v prodaji Mercatorja Pivovarni Laško in Istrabenzu, s čimer naj bi si prejšnja vlada zagotovila vpliv na Delo. Dobro stoječa firma je tako postala žrtev zgrešenih naložb njenih novih tajkunskih lastnikov.

»Izvirni greh je Janez Janša. No, ali se takole iz glave spomnite kakšne tajkunske zgodbe izpred leta 2004?«

Stran / Page: 15

Doseg / Reach: 326000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 995 cm2

3 / 3

Tedaj se je precej govorilo o BTC, recimo.

»Ja, to je bila takrat edina taka zgodba v večjih podjetjih, pa še to neupravičena. To podjetje čisto dobro deluje, vodstvo pa je že 20 let isto. Po letu 2005 pa se je pod Janševno vlado začelo najprej z dogovorom o prodaji Mercatorja Bavčarju in Šrotu, da bi dobili vpliv na Delo. Tiskovna predstavnica SDS bo to seveda spet zaničkala, a dogovor sta potrdila tudi Šrot

in Andrijana Starina Kosem. Potem pa se je le nadaljevalo. Poglejte samo Primorsko: Istrabenza ni več, slabše delujejo podjetja, kot so Intereuropa, Luka Koper, Hit, kjer so tedaj nastavili druge direktorje, čeprav so prejšnji rešili podjetja po razpadu jugoslovanskega trga. Pod prejšnjo vlado se je začela vsa zgodba o uničevanju gospodarstva.«

Kako pa ocenjujete delo in poteze sedanje Mercatorjeve uprave?

»Premalo vem, zato tega raje ne ocenjujem. Lahko pa rečem, da je sedanje vodstvo, od Žige Debeljaka, Mateje Jesenek do Vere Aljančič, moj kader, ki smo ga načrtno pripravljali za prevzem najvišjih funkcij. Želim jim vse najboljše in da bi bil Mercator še vedno najboljše podjetje tako po mnenju potrošnikov kot gospodarstvenikov.« ■

© 2011 Mercator Group